

A helyi önkormányzatok működőképességének megőrzését szolgáló kiegészítő támogatások

1. Önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő helyi önkormányzatok támogatása

2004. évi előirányzat: 12 000 millió forint

A működési forráshiányból és az önkormányzati kötelező feladatok alacsony szintű ellátási képességéből eredően az önhibájukon kívül hátrányos helyzetben levő helyi önkormányzatok támogatást igényelhetnek az alábbi feltételek szerint.

E támogatást csak azok az önkormányzatok igényelhetik, amelyek a normatívan képződő forrásokon túl a saját források maximális feltárására és a kiadások lehetséges csökkentésére tett intézkedések mellett sem képesek a kötelező önkormányzati feladatok ellátására, valamint az 1990. december 31. előtti hitel-, kötvénykötelezettség és azok tárgyévben esedékes kamatai teljesítésére.

Az önkormányzattól elvárható bevételek és az elismerhető kiadások számításához e törvény alapján a Pénzügyminisztérium részletes módszertani útmutatót (a továbbiakban: útmutató) készít, és arról - a Magyar Államkincstár Területi Igazgatóságain (a továbbiakban: Igazgatóság) keresztül - a helyi önkormányzatokat tárgyév február 10-éig tájékoztatja.

1.1. Nem igényelhetnek támogatást ezen a címen azok a helyi önkormányzatok, amelyek(nek):

- 1.1.1. lakosság száma a tárgyévet megelőző év január 1-jén 500 fő vagy ez alatti és körjegyzőséghez nem tartoznak, kivéve, ha ez alól a közigazgatási hivatal felmentésével rendelkeznek,
- 1.1.2. polgármesteri hivatalon túl intézményt nem tartanak fenn, kivéve, ha részt vesznek a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló 1997. évi CXXXV. törvény (a továbbiakban: Ttv.) szerint létrehozott társulásban,
- 1.1.3. az egészségügyi, szociális, oktatási intézményeinek – ágazati törvények alapján az útmutatóban meghatározottak szerint számított - intézményenkénti kihasználtsága 3000 fő vagy ez alatti lakosság számú települések esetében 50 %-ot, 3000 fő feletti lakosság számú önkormányzatok esetében a 70 %-ot nem éri el, kivéve azt az 500 fő, vagy ez alatti lakosság számú helyi önkormányzatot, ahol intézménytípusonként csak egy intézmény üzemel és oktatási intézményeinél az általános iskolai tanulók 4. évfolyamánál magasabb évfolyamainak oktatása a Ttv. szerint létrehozott társulás keretében történik,

- 1.1.4. 3 hónapra vagy ennél hosszabb időre lekötött tartós bankbetéttel rendelkeznek intézményeiket is ideértve kivéve, ha a bankbetét összege nem haladja meg az 1.1.6. pont szerinti felhalmozási célú bevételeknél átmenetileg fel nem használt forrásokat,
 - 1.1.5. helyi adó bevezetéséről – ide nem értve a megyei önkormányzatokat – nem döntöttek, illetve ilyen bevételt nem terveznek,
 - 1.1.6. a tárgyévi összes felhalmozási célú bevételeiken túl tervezik a felhalmozási célú kiadásaikat, ideértve az 1991. január 1. után felvett fejlesztési célú hitel törlesztését és annak kamatait. Felhalmozási célú bevételként a felhalmozási célra kapott támogatás vagy átvett pénzeszköz, a társadalmi és gazdasági szempontból elmaradott települések támogatása, valamint a lakáshoz jutás feladatai jogcímenek a települési önkormányzatot megillető normatív hozzájárulás 100 %-a, a szakmai fejlesztési feladatokra kapott normatív, kötött felhasználású támogatás 100 %-a, a megyei önkormányzatok egységes és lakosságszám arányos személyi jövedelemadó részesedésének 20 %-a, továbbá a magánszemélyek kommunális adójának 100 %-a, a magánszemélyek által befizetett építményadó és telekadó 20 %-a, az önkormányzatok felhalmozási és tőke jellegű bevételei, a pénzmaradvány felhalmozási célú része, a felhalmozási kiadások áfa-tartalmának visszatérített összege, valamint a felhalmozási célra felvett hitel vehető figyelembe,
 - 1.1.7. kötelező könyvvizsgálat esetén a tárgyévet megelőző évi zárszámadását a könyvvizsgáló elutasító záradékkal látta el.
- 1.2. A forráshiány összegének megállapításánál a kötelező önkormányzati feladatok - az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által finanszírozott feladatok (a továbbiakban: OEP finanszírozási kör) nélküli – tárgyévet megelőző év tényleges működési kiadásait a tárgyévre vonatkozó költségvetési törvényből fakadó kötelezettséggel, továbbá az államháztartás alrendszeraitől átvett kötelező feladatok előirányzatának összegével növelten lehet figyelembe venni. Az OEP finanszírozási kör tárgyévet megelőző év kiadása alatt a következő forrásokból teljesített kiadások értendők: egészségügyi működési célra OEP-től és egyéb szervektől átvett pénzeszköz, a gyógyító-megelőző feladatellátás saját működési bevétele, az ilyen célú előző évi maradvány-felhasználás.
 - 1.2.1. A működési kiadás számításánál, ezen belül a személyi juttatásoknál - az útmutatónak megfelelően - a tárgyévre vonatkozó költségvetési törvény alapján kialakításra került mértéket lehet figyelembe venni.
 - 1.2.2. A személyi juttatások számításánál a főállású polgármester, alpolgármester illetményét és a társadalmi megbízatású polgármester, alpolgármester tiszteletdíját

- azon helyi önkormányzatnál, ahol a tárgyévet megelőző év január 1-jén a lakosságszám 350 fő vagy ez alatti, a tárgyév január 1-jén hatályos köztisztviselői illetményalap két- és félszeresével megegyezően,
- azon helyi önkormányzatnál, ahol a tárgyévet megelőző év január 1-jén a lakosságszám 351-750 fő közötti, a tárgyév január 1-jén hatályos köztisztviselői illetményalap három- és félszeresével megegyezően

lehet figyelembe venni. E szabályok nem vonatkoznak azon településekre, amelyek 2004. január 1-jén körjegyzőségi székhelyként működnek, és a körjegyzőséghez három vagy több község tartozik.

- 1.2.3. A forráshiány számításánál a helyi önkormányzat elvárható bevételeit - az OEP finanszírozási kör nélkül - az e törvényben meghatározott központi költségvetési kapcsolatokról származó működési célú forrásai és az intézményi működési bevételek, valamint az önkormányzatok sajátos működési bevételei, a működési célú átvett pénzeszközök, a működési célú kölcsönökből és értékpapírokból származó bevételek, továbbá a kötelezettség nélküli működési célú pénzmaradvány és a felhalmozási bevételből működésre fordított összeg képezi. Amennyiben az intézményi működési és önkormányzati sajátos működési bevételeknek az útmutató szerint korrigált összege az előző évi teljesítéshez képest nem növekszik legalább a tárgyévre prognosztizált infláció mértékével, a különbség csökkenti, valamint ha az önkormányzatok - előzőek szerint figyelembe vett - sajátos működési bevételein belül a tervezett iparüzési adó nem éri el a számított iparüzési adóerő-képességet, e különbség csökkenti a számított forráshiányt.
- 1.2.4. A forráshiány számítása során a működési célú pénzeszközátadások és átvételek egyenlege az útmutató szerint számított növekménnyel együtt kerül figyelembevételre.
- 1.2.5. A tárgyévet megelőző évben e kiegészítő támogatásban nem részesült önkormányzatoknál csökkenti a számított forráshiányt az az összeg, amellyel a tárgyévet megelőző évben a helyi önkormányzat felhalmozási kiadásai meghaladták a felhalmozási bevételeit.
- 1.2.6. A pénzmaradvány igazolt kötelezettségeken felüli összege csökkenti a számított forráshiányt. Az előző évi pénzmaradványok megállapítását és felhasználását - képviselő-testületi (közgyűlési) jóváhagyással alátámasztva - tételesen be kell mutatni.
- 1.2.7. A kiegészítő támogatás összegét csökkenti – az e törvény 3. számú mellékletének 26. a) és b) jogcímeit, valamint a 26. a) jogcímhez kapcsolódó mutatószám alapján járó 19., 20. a) és 20. ba) jogcím szerinti hozzájárulások kivételével számított – a tárgyévi normatív

hozzájárulás, és az átengedett személyi jövedelemadó, valamint az iparüzési adóerőképesség együttes összegének 2 %-a.

- 1.2.8. Az előző években felvett működési hitel tárgyévi visszafizetési kötelezettsége a számított forráshiánynak nem része.
- 1.2.9. Amennyiben a helyi önkormányzat egy lakosra jutó tárgyévét megelőző évi teljesített működési kiadásainak összege a 2002. évi teljesített működési kiadások 14 %-kal növelt országos, településkategóriánkénti egy lakosra jutó - az útmutatóban meghatározott helyi kötelező feladatok megjelenítését eredményező korrekciókkal és a legalacsonyabb és legmagasabb működési kiadást teljesítő önkormányzatok 3 %-a figyelmen kívül hagyásával - számított átlagának 110 %-át meghaladja, illetve nem éri el annak 90 %-át, akkor a forráshiány összege csökken, illetve nő. A számítást az OEP finanszírozási kör nélkül kell elvégezni. Egy adott önkormányzat szempontjából a településkategória átlaga az önkormányzat lakosság száma alapján, az útmutatóban meghatározott kategória intervallumának közepétől való elhelyezkedése figyelembevételével kerül meghatározásra.
- 1.2.10. Az 1.2.9. pontban foglalt átlagtól való eltérés számításakor – legfeljebb az országos településkategória 100 %-os mértékének megfelelő szintig – az önkormányzat 2003. évi kiadását csökkenti:
 - 1.2.10.1. a fenntartott nevelési, alapfokú oktatási, közművelődési, szociális intézményekre fordított normatív hozzájáruláson, normatív kötött támogatáson, átvett pénzeszközökön, valamint a tevékenységhez kapcsolódó működési bevételeken felüli kiadás 50 %-a a 2003. év január 1-jén a 3500 fő vagy ez alatti lakosság számú helyi önkormányzatnál,
 - 1.2.10.2. a közmunka és közhasznú foglalkoztatás erre a célra átvett pénzeszközt és működési bevételt meghaladó személyi kiadásai,
 - 1.2.10.3. a határátkelőhelyek, kompok, révek fenntartásához kapcsolódó állami támogatáson és a tevékenységhez kapcsolódó működési bevételeken felüli kiadásai.
- 1.2.11. Az előző pontokba foglalt korrekciókkal számított támogatás nem lehet több az önkormányzat költségvetési rendeletében elfogadott működési célú hitel összegénél.
- 1.3. A helyi önkormányzatok igényüket a Pénzügyminisztériumhoz az Igazgatóságokon keresztül nyújthatják be 2 példányban. Az Igazgatóságokhoz való beérkezés időpontja tárgyév április 20. és tárgyév szeptember 30.

Az igénylést a következő dokumentumokkal együtt kell megküldeni (a tárgyév első félévére vonatkozó dokumentumok csak a második határidőre szükségesek):

- a tárgyévet megelőző év költségvetésének végrehajtásáról, a tárgyévet megelőző évben az önkormányzat pénzmaradványának megállapításáról és felhasználásáról, a tárgyévi költségvetésről, és a tárgyévi első félévi beszámolóról szóló képviselő-testületi előterjesztés, rendelet, illetőleg határozat, könyvvizsgálói jelentés,
- az 1990. december 31. előtti hiteltartozás és kamatai tárgyévet érintő kötelezettségének igazolásáról szóló banki bizonylat,
- működési célú éven belüli hitelek és azok kamatainak (kivéve a munkabérhitelek) igazolásáról szóló banki bizonylat,
- a képviselő-testület nyilatkozata 1.1.1.–1.1.5. pontokban foglaltak igazolására.

A Pénzügyminisztérium ütemezésének megfelelően az Igazgatóságok az igénybenyújtásra vonatkozó határidőket követően - legkésőbb 30 napon belül - a rendelkezésre álló dokumentumok és a helyi ismeretek alapján rövid szöveges és számszaki elemzést készítenek a figyelembe vehető forráshiányról. A kérelmeket és azok mellékleteit önkormányzatonként 1 példányban a Pénzügyminisztérium részére küldik meg.

A kérelmek döntés-előkészítése során – indokolt esetben – a Pénzügyminisztérium további információkat kérhet az önkormányzatoktól vagy az illetékes Igazgatóságtól.

- 1.4. A támogatásokról a pénzügyminiszter döntése meghozatala előtt a tárgyév július 15-éig, illetve tárgyév november 30-áig előzetesen tájékoztatja az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságát. A támogatásokat önkormányzatonként - évente két alkalommal - a Magyar Közlönyben kell közzé tenni.
- 1.5. Az önhibájukon kívül hátrányos helyzetben lévő önkormányzatok a tárgyévben megillető kiegészítő állami támogatás összegének terhére - utólagos elszámolási kötelezettség mellett - finanszírozási előleget vehetnek igénybe. Az előleg igénylésére az önkormányzat elfogadott költségvetési rendelete alapján, annak elfogadási időpontjához igazodóan tárgyév február 5-éig, illetve tárgyév március 5-éig - van lehetőség.

1.5.1. A jogosan igénybe vehető előleg összege:

- ha az előző évben is forráshiányos volt az önkormányzat, nem lehet több, mint a tárgyévet megelőző évben a részére folyósított kiegészítő támogatás összegének 70 %-a,

- ha az előző évben ezen a címen nem részesült támogatásban az önkormányzat, nem haladhatja meg az elfogadott költségvetési rendeletében meghatározott működési célú hitel 60 %-át.
- 1.5.2. Az erre irányuló kérelmeket a Belügyminisztériumnak címezve az illetékes Igazgatósághoz kell benyújtani. Az előleg átutalása az első hét hónap során havonta időarányosan, a nettó finanszírozás keretében történik a kiegészítő támogatás terhére.
 - 1.5.3. Amennyiben az első alkalommal megállapított kiegészítő támogatás összege kisebb, mint az igényelt előleg, akkor a jogtalanul igénybe vett előleg különbözetet - az előleg folyósításától a támogatás folyósításának megkezdéséig számított, a költségvetési évet megelőző év átlagos jegybanki alapkamata kétszeresével növelten - a nettó finanszírozásba tartozó források terhére kell - a tartozás erejéig - elszámolni.
 - 1.5.4. Az igénybe vett előlegről az önkormányzatok tárgyév május 31-éig mondhatnak le írásban. A lemondást a Belügyminisztériumnak kell címezni, és az illetékes Igazgatósághoz kell benyújtani. Az előleg folyósításától a lemondás időpontjáig igénybe vett előleget a költségvetési évet megelőző év átlagos jegybanki alapkamata kétszeresével növelten a nettó finanszírozás keretében kell - a tartozás erejéig - elszámolni.
- 1.6. A támogatás átutalása - a nettó finanszírozás keretében - a közzététel hónapjáig időarányosan járó támogatásra szólóan - az előleggel korrigálva - egy összegben, a további részre vonatkozóan havi ütemezésben történik.
 - 1.7. A támogatott helyi önkormányzat a jóváhagyott támogatásról év végén az útmutató szerint elszámol. Az elszámolás során a helyi önkormányzat bemutatja az igénybejelentés alapjául szolgáló feltételrendszer teljesülését, valamint az e melléklet szerinti 1.7.2. – 1.7. 5. pontokban foglaltakat.
 - 1.7.1. Amennyiben az elszámolás során a helyi önkormányzat az e melléklet 1.1.1. -1.1.5. pontja szerinti valamely feltételt nem teljesíti, a támogatásra nem jogosult, s a jogtalanul igénybe vett teljes támogatást az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.) 64/B. § (1) bekezdésében foglaltak szerint visszafizeti az Áht. 64/B. § (2) bekezdésében foglaltak szerinti kamattal együtt.
 - 1.7.2. Amennyiben a helyi önkormányzat az e melléklet 1.1.6. pontja szerinti egyensúlyi feltételnek a teljesített bevételek és kiadások számbavétele alapján nem felel meg, akkor a teljesített felhalmozási bevételeket meghaladó felhalmozási kiadások összegével megegyező jogtalanul igénybe vett kiegészítő támogatást vissza kell fizetnie.

- 1.7.3. Amennyiben a helyi önkormányzat tárgyévben teljesített működési célú intézményi bevételei és önkormányzati sajátos - SZJA nélküli – működési bevételei meghaladják a támogatásnál e jogcímenen figyelembe vett működési bevételeket, úgy a figyelembe vett működési célú intézményi bevétel 30 %-át, valamint az önkormányzati sajátos – SZJA nélküli – működési bevétel 10 %-át meghaladó többletbevétel összegével megegyező támogatást a központi költségvetés javára vissza kell fizetnie.
- 1.7.4. Az elszámolás során visszafizetendő a központi költségvetés javára a kiegészítő támogatásnál figyelembe nem vett normatív hozzájárulás évközi és év végi pótlólagos igénylésének évközi és év végi visszafizetési kötelezettséget meghaladó összegével megegyező támogatás is, a kötelező feladat ellátási körben eddig el nem látott új feladathoz kapcsolódó normatív állami hozzájárulás kivételével.
- 1.7.5. Az 1.7.2.–1.7.4. pontokban foglalt visszafizetési kötelezettség együttes összege nem haladhatja meg az e jogcímen kapott kiegészítő támogatás összegét. A jogtalan igénybevételt az Áht. 64/B. § (2) bekezdésében foglalt kamatfizetési kötelezettség terheli. A jogtalan igénybevétel napja 2004. év december 31.

2. Állami támogatás a tartósan fizetéseképtelen helyzetbe került helyi önkormányzatok adósságrendezésére irányuló hitelfelvétel visszterhes kamattámogatására, az adósságrendezés alatt működési célra igényelhető támogatásra, valamint a pénzügyi gondnok díjára.

2004. évi előirányzat: 300 millió forint

- 2.1. Visszterhes kamattámogatás iránti kérelmet nyújthat be az a helyi önkormányzat, amely a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló 1996. évi XXV. törvényben szabályozott eljárás keretében az egyezséget pénzügyi hitellel teremtette meg. A visszatérítendő kamattámogatás legfeljebb a jegybanki alapkamat +0,5 % mértékig nyújtható. A kamattámogatás kamatmentes. Visszatérítését a hitel lejáratát követő évben kell megkezdeni. A kamattámogatás visszatérítésének időtartama nem lehet hosszabb, mint a hitel futamideje. A kérelemhez mellékelni kell a pénzügyi hiteltől kötött megállapodást, az önkormányzat saját forrásaira és a fizetőképességére vonatkozó nyilatkozatot, a kamattámogatás visszatérítéséhez előkészített megállapodás tervezetét, és az ezeket bizonyító okiratokat.
- 2.2. Az adósságrendezés megindítását követően, az adósságrendezési eljárás időtartama alatt a forráshiányból eredő jelentős ellátóképesség-csökkenés és az e törvény 6. számú mellékletének 1. pontjában foglalt feltételek fennállása esetén a helyi önkormányzat támogatást igényelhet. E támogatást csak az a helyi önkormányzat igényelheti, amely a források maximális feltárására és a kiadások lehetséges csökkentésére tett intézkedések mellett

sem képes a válságköltségvetésben vagy a működési válságtervben foglalt feladatok ellátására. Amennyiben az önkormányzat adott költségvetési évben az e törvény 6. számú mellékletének 1. pontjában szabályozott támogatásban már részesült, úgy e jogcímen támogatást nem igényelhet.

A visszterhes kamattámogatás és a működési támogatás igénylésének és elbírálásának rendjét a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló 1996. évi XXV. törvény végrehajtásának egyes kérdéseiről szóló 95/1996. (VII. 4.) Korm. rendelet 10-14. §-ai rögzítik.

A kérelmek döntés-előkészítése során indokolt esetben a Belügyminisztérium további információkat kérhet az önkormányzatoktól.

- 2.3. A helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásában közreműködő pénzügyi gondnokok díjához állami támogatás vehető igénybe.

A pénzügyi gondnokok díjának folyósításáról – a bíróság díjmegállapító végzésének jogerőre emelkedését követően – a Belügyminisztérium intézkedik a helyi önkormányzatok adósságrendezési eljárásáról szóló 1996. évi XXV. törvény végrehajtásának egyes kérdéseiről szóló 95/1996. (VII. 4.) Korm. rendelet 9. §-a alapján.

A pénzügyi gondnok díjának összege – az általános forgalmi adóval együtt – legalább 600 ezer forint, legfeljebb 2500 ezer forint.

3. A működésképtelen önkormányzatok egyéb támogatása

2004. évi előirányzat: 1 200 millió forint

Azoknak az önkormányzatoknak, amelyek működőképessége az 1. és 2. pont alapján igénybevehető támogatások mellett nem biztosítható, a belügyminiszter visszatérítendő, vagy vissza nem térítendő támogatást adhat, melyet célhoz, feladathoz is köthet. A támogatás igényléséhez és felhasználásához a Belügyminisztérium tárgyév február 10-éig részletes útmutatót készít, és arról – Igazgatóságokon keresztül – a helyi önkormányzatokat tájékoztatja.

A belügyminiszter az előirányzat felhasználásáról az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságát a tárgyévet követő év február 28-áig tájékoztatja.